



4 - 40

SACRA EXEQUIALIA
IN FUNERE
JACOBI II.
MAGNÆ BRITANNIÆ REGIS
EXHIBITA

AB EMINENTISS. ET REVERENDISS. PRINCIPE

CAROLO
Sanctæ Romanæ Ecclesiæ
CARDINALI BARBERINO

*In Templo sui Tituli Sancti Laurentii
in Lucina,*

DESCRIPTA
A CAROLO DE AQUINO
SOCIETATIS JESU.



ROMÆ, TYPIS BARBERINIS. MDCCII.

Excudebat Dominicus Antonius Hercules in via Parionis.
SUPERIORUM FACULTATE,

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiss. Patri Mag. Sacri Palatii
Apostol.

*D. de Zaulis Episcopus Verulanus
Vicesgerens.*



IMPRIMATUR;

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Prædic. Sac. Pal.
Apost. Mag.



N eos præcipuè Filios toto
 mi Studio Matres ferri solent,
 quos, intermissâ diu fœturâ
 procreatos, ipsa facit longinqui-
 tas desiderii, & sollicita expe-
 ctatio cariores. Eorum verò partuum amif-
 sione vehementiùs eadem tristantur, quos ma-
 jori jucunditatis fructu susceperunt post diu-
 turnæ spatia Viduitatis. Utraque hæc com-
 munium parentum proprietas mirandum in
 modum eluxit postremis hisce temporibus in
 hac veritatis Magistra, & Chriſti Fidelium
 Matre, Apostolica Sede Romana. Tot si-
 quidem, tantisque singularis lætitiæ testimo-
 niis Jacobum II. magnæ Britannię Regem
 ab ipsis Regni primordiis prosequuta est; tam
 eximiâ benevolentiam amantissimum Filium
 amplexa, nulla materni amoris satietate,
 pectori adstrinxit, ut longæ, quam in Regia
 Stuàrtorum Familia sustinuit, damna orbi-
 tatis, hac una suscepta prole, abundè sibi
 rependi, atque pensari videretur. Accepto au-
 tem nuncio de ejusdem interitu acerbissimo,
 eò graviùs indoluit, quò majorem antea læti-

tiam, atque voluptatem animo præceperat. Gravissimi certè luctus sinceræ, atque certissimas notas palam prodiderunt CLEMENS XI. Pontificis Maximi verba illa, quibus ad Purpuratorum Patrum Senatū, & Regis de Religione optimè meriti laudes, & suam, ejus cognito interitu, summam ægritudinem luculenter expressit. Nihil autem ad tanti mœroris testificationem accommodatius exeogitare potuit, quàm ut, indictis ad Vaticanum extincto Regi Sacris Funebribus, de ejusdem virtutibus splendidissimam Orationem habere jussit D. Annibalem Abbatem Albanum, Fratris sui Filium natu maximum, Adolescentem lectissimum, & ad omnem veram laudem, per summi Patruī vestigia, strenuè, naviterque enitentem.

Laudatissimis Optimi Pontificis exemplis insists, iisque, præter insitum sibi generosæ Pietatis studium, incitatus Eminentissimus Princeps Carolus Cardinalis Barberinus, aliquod etiam erga eundem Regem publicè extare voluit studiosissimæ voluntatis suæ testimonium, quod illustria Regis in

Roma-

*Romanam Fidem promerita sibi vindicarent . Præsertim cum non pauca accederent nomina veterum officiorum , quibus idem Eminentissimus Cardinalis se Regiæ Familiæ vehementer obstrictum , Anglici verò Regni veræ solidæque felicitatis magnoperè studiosum profiteretur . Ut enim præteream , Masæum Barberinum , cum apud Regem Christianissimum Pontificium Oratorem ageret , confirmandæ promovendæque in Anglia rei Catholicæ strenuam , nec unquam intermissam operam impendisse ; atque ipsi in primis Jacobo I. Regi Catholicæ Religioni restituendo , solertis ingenii necessarium familiaremque suum Londini detinuisse , cujus litteris de Regis voluntate , consiliis omnibus , ac vitæ ratione in dies fermè cognosceret : ut omit-
tam , ab eodem humaniter susceptum , sollicitè porrò , impigrèque præstitum Catholicorum patrocinium , ac potissimum interpositis Christianissimi Regis Officiis , contendisse , ne per extrema miseriarum vitam in Anglia agitent , qui per summam injuriam insimulabantur pulverariæ illius conjurationis , tot*

men-

mendacissimis Hæreticorum scriptis, ac tragicis penè declamationibus toties inculcatæ: nihil certè ad tanti Viri, ac non ita multò post supremum Ecclesiæ regimen adituri, memoriam consecrandam illustrius, quàm quòd Paulus V. Pontifex Maximus Maffæum ob res Angliæ, Regniq̃ue securitatem summo Religionis ardore in Gallia procuratam, non mōdo inter Proceres Purpuratos retulerit, sed Scotiæ Protectoris titulo auxerit, quo pridem Eminentissimus Cardinalis Scipio Burghejus, ejusdem Pontificis Fratris Filius, honestabatur. Ille verò mirificam quamdam inclitæ Nationis fovendæ voluntatem ubique præsetulit, maximeque erga Collegia Scoticæ Juventutis, ex quibus, Catholicis tutandis partibus, subsidariæ acies, pietatis, ac literarum prævalidis munimentis instructæ subinde in Patriam remigrarent. Verim ubi, Urbani VIII. nomine ad Summi Pontificatus fastigium est evectus, ut magnæ Britannię Regna ad pristinam Religionem, & gloriam revocaret, postulatas à Carolo Valliæ Principe cum Maria Philippi IV. Hispaniarum
Regis

Regis Filia nuptias benignè probavit : quæ cum , abrupta tractatione , non coalescerent , Pontificiæ Authoritatis beneficio eidem indulgit , ut Mariam Henricam , Christianissimi Regis Sororem , Uxorem acciperet ; id unicè spectans , & confidens omnino fore , ut ille nexus sublevandis Catholicorum animis , Hæreticisque ad sanam mentem reducendis momenti esset plurimum habiturus . Et Carolus quidem magnæ Britannię Regnum adeptus , literis ad Urbanum Pontificem datis , eidem minimè infestum in Catholicos , & Romana sacra animum est pollicitus : quam Regis voluntatem Urbanus peramanter accepit ; utque ad majorum suorum exempla , Fidemquæ respiceret , paterno Regem studio , benevolentiaque , Apostolicis litteris commouit . Pontificium amorem illum pro viribus opitulandi nobilissimis Regnis , obnixo animo exceperunt Eminentissimi S.R. E. Cardinales Franciscus , & Antonius Barberini : quorum cum alter Angliæ & Scotiæ , alter Hiberniæ Protectoris titulo esset insignitus , amplissimum uterque munus summa cum laude , pa-

C

rique

rique emolumento, fructuque gessit. His, atque talibus permotus Eminentissimus Princeps Carolus Cardinalis Barberinus, eam de vera Angliæ Religione benemerendi provinciam sibi à Majoribus suis veluti per manus traditam non modo tueri, sed pro virili parte proferre, æquum sanctumque duxit. Et quoniam Jacobi II. eximiis virtutibus, & singulari illa, præ Romanæ cultu Religionis, despicientia mortalium titulorum mirum in modum capiebatur, ubi primum eundem Regem mortalitatem explevisse percepit, nihil antiquius habuit, quam ut summa alacritate adiceret animum, celebritati, quantam maximè posset, conciliandæ tam insigni Romanæ Fidei Defensori. Constituit proinde die vigesima octava Januarii Jacobo II. Magnæ Britanniæ Regi iusta persolvere in Templo, quod in Ordinis Cardinalitii titulum præfert, S. Laurentii in Lucina dicto.

Insignis Urbis Architectus Sebastianus Cyprianus Operi eximia cum laude præfuit. Ea certè fuit elegantia, splendor, Majestas ornatus universi, ut in unam, expressamque

1700116

vocem omnium suffragia conspiraverint, palam profitentium, quod attinet maximis Principibus exhibita sacra emortualia, nihil ab ipsis magnificentius Romæ visum. Tametsi verò ipso Exequiarum die incredibilis quædam frequentia, ex præcipuo Romanæ Nobilitatis flore collecta, Templum confertissimè occupaverit; tamen, ne avida assidue confluentium pietas laudabili studio fraudaretur, necesse habitum est, ad decem dies ornatum omnem intactum relinquere. Quod ipsum producti temporis spatium nihil obstitit, quò minùs effusissima multitudo ad sacram illam Ædem continenter, atque certatim accederet, nullumque sibi modum statueret regiæ molis amplitudinem demirandi, & meritis laudum præconiis efferendi summam Eminentissimi Principis magnificentiam cum summa pietate certantem. Verùm maximam Operi celebritatem, & longè clarissimum decus conciliavit Clemens XI. Pontifex Maximus, qui Honorarium Tumulum, & singula fermè ejusdem ornamenta præsentia suâ nobilitare dignatus est; verbisque benignissimis largiter

com-

comprobavit Religionis studium , quo Eminentissimus Cardinalis ad ita excolendam Religiosissimi Regis memoriam exarserat . Hæc autem idcirco à me dicta velim accipiant ji, in quorum manus narratio hæc nostra pervenerit, ut planè intelligant , conspicua illa pompæ funebris lumina , in hac descriptione, multis partibus facile mutila , certè rudi, & emortua jacere penitus , atque vilescere. Quid ni verò? Cum etiam peritissimi Artifices , qui colorum pigmentis dimicantes exercitus , aut maris tempestates mentiuntur , quantavis successus felicitate potiantur, adhuc probe pernoscant , aliud demum esse mutas , segnesque tabulas ; aliud veros , aut pugnarum tumultus , aut fremitus procellarum.

Templi facies pulla veste contecta, laciniis inter Porticus Columnas molliter decidentibus, prægrande monstrabat Insigne Regium , luteis coloribus subobscure illuminatum . Excipiebant Tesseram Effigies geminæ. Spem altera, altera Fortitudinem referebat ; quarum basibus alata radiabant Calvaria . Latera verò ipsa Trophæa quatuor militaria , toti-

dem

dem fermè diſtincta *Pyris* *flagrantibus*, tuebantur.

Porticum undique *atrata* quatuor orabant *perampla Numismata*, totidem *Regis Virtutes* affabre coloratas *referentia*, *Tolerantiam*, *Potentiam*, *Conſilium*, & *sacrum divine Majestatis Timorem*: pendebant autem, tæniis ſcite *excurrentibus*, inter *mortis calvas* utrinque *sublatas*.

Templum ingredientibus continuo conſpiciendam ſeſe exhibebat *Moles Regia Cenotaphii*, ad *lacunar* uſque *Templi* perducta; quod auro, picturæque *discriminatum* mirè novo ornatui congruebat. In *media* ejusdem *area* quatuor à ſingulis *angulis* *procurrerant* in ſublime *Columnæ*, ad *Corinthiæ* normam *Architecturæ*, *tortuoſis flexibus* in ſpiram *convolutæ*. *Columnarum* *bases* è *luteo* erant *marmore* colorato, *calculoſis maculis* *intermiſto*. Ab earum *facie*, *coronidis* *inaurata fulcris* ſuſtentata, extabant quatuor *Mortis ſimulacra*, quæ *integra corporis mole*, *aureiſque veſtium involucris* *expreſſa*, *coronâ* itidem *aureâ præcinctâ fronte*, *argenteum ſceptrum* *efferebant*. Altera

D

verò

verò manu Numismata ostendebant, quatuor
magnæ Britannia Regna eleganter adum-
brantia. Basium facies, Spartano ementito
marmore, Regis Insignia excipiebant, inter
flexus decursusque frondium cupressinarum,
ramosque laureos, oleasque multis Mæandris
implexas, & mutuis nexibus interceptas.

Tractus verò integer Columnarum ab in-
fimo ad superiorem scapum contortis volumi-
nibus perpetuò striatus excurrerat, ramusculis
per certa intervalla oleaginis, cupressinis, lau-
reisque concinne discriminatis. Nec à dispa-
ri Emblemate Zophori, Epysilia, & Capitel-
la, ex opere anaglyptico, ornatum recipiebant
nam auro contecta omnia ludicros ramorum
encarpos, turbinato sinu, à prominentibus
latusculis effundebant. Postremo in ipsis Co-
lumnarum fastigiis quatuor emicabant Tro-
phæa bellica, quæ auro, argentoque illumina-
ta, expansis vexillis, ferratis clavis, frameis,
omnigenisque promiscuè complicatis armis,
splendidum quendam metum incutere viden-
bantur.

Ed.tissimum spatium inter medias Colum-
nas

nas relictum implebat ingens amplissima Corona textum, quod fictitiis unionibus, gemisque confectum, & saturatum, in morem regalis umbellæ tumulum tegebat; in cujus extremo apice præfulgens pila, & inauratum desuper augustissima Crucis Insigne minimum a lacunato Templi tecto distabat.

Ad tumulum infra defixum, eundemque undique avulsum dilucidèque perspicuum, per appositos in gyrum gradus, patebat aditus. Ac primum stilobata orbiculatus, lutei marmoris maculosas venas assimilans, directis adversus Columnas projecturis, quatuor Genios spectandos obiiciebat, mærore dejecto vultu, & extinctas facies manu gestantes. Ipsæ verò stilobatæ facies Trophæis, sertisque mæstarum frondium renitebant. Altera erumpebat inde basis quadrata, sensim in processu deficiens, quatuor à totidem angulis efferens argentea Mortis simulacra, integræ eminentiæ, coronis porro aureis redimita, & auratas alas explicantia: summis verò capitibus Urnas aureas lacrymatorias sustentabant. Obibat latera quadrigeminum Cornucopiæ, unde
egres-

egressa, aureoque hastili dispositæ funales facces, inter totidem Pyras præaltis è solido argento urnis injectas, ardebant.

Elatioris hujus Pegmatis facies, quatuor delineata symbola, Regis Virtutes indicantia, complectebatur.

Primum. Veritas dexterâ solem attollens, levâ blandiens Monocerotî, cum Lemmate. LEX VERITATIS FVIT IN ORE EIVS, ET INIQVITAS NON EST INVENTA IN LABIIS EIVS.

Alterum. Serpens adductâ in os caudâ, circulum efficiens, coronato sole intus recepto, sparsisque deforis stellis, cum Lemmate. FACTO PRVDENTIA MAIOR.

Tertium. Leo coronatus enatas herbas proterens, cum Lemmate. VIRESCIT VVLNERE VIRTVS.

Quartum. Laurus inter excussas, & serpentes circum sagittas, cum Lemmate. VIRTVS VBIQVE TVTA.

Postrema Tumuli solea metallo expressa, Leopardos quatuor auratos anaglyphicè excisos; Urnæ sepulchrali amplectendæ, extollendaque

dæque admovebat. Urnam verò ad Lydii similitudinem marmoris expolitam, ac mutulis illustri cælatura exornatis elatam, atque suspensam Simulacrum obumbrabat, ad integram eminentiam, exsculptæ Mortis coronatæ, & frato corpore decumbentis. Et illa quidem alterâ manu Regale sceptrum, alterâ scriptoriam Tæniâ eleganti flexu dissectam gerebat, hac exarata Epigraphe. IACOBVS II. ANGLIÆ, SCOTIÆ, HIBERNIÆ REX, FIDEI DEFENSOR. Hinc oblongum Numisma aureum, undique abscissum præcisumque, pendebat, dimidio Anaglypho, ex vero expressam Regis effigiem utrinque referens, præcinctumque venustissimo encarpo, laureos ramos argento simulante. Majestatem spirans Religionis statua ad Cælum Numisma, Regios vultus insculptum, sublevabat; debitamque Heroi summo Immortalitatem spondere videbantur, hinc Historia, hinc Fama, simulacris elegantissimis adumbrata.

Ecclesiæ apsidam vestis violacea, & quæ Aræ Maximæ propiora erant, villosum Ho-

Iosericum ejusdem coloris velaverat. Exteriore verò *apsidæ frontem tergeminæ obdu-*
xerant tabulæ, non vſitatæ magnitudinis,
mireque concinnitatis; quibus explicata ve-
xilla, trophæa, criſtateque caſſides allude-
bant.

Prima. Regis Natalitium diem repræſen-
tabat; exerebatque ſeſe Civitas Londinenſis;
atque ipſum expreſſius Vvhitheallium, Jaco-
bi Regis Natale Caſtrum, conſpiciendum offe-
rebat exorientem Solem ab alato Genio coro-
natum, cum Lemmate; EMERGIT NITI-
DISSIMVS.

Altera Occidentem proferebat Solem, cum
Lemmate. MERGITVR, ET FVLGET;
aderatque Lutetia Pariſiorum, & S. Germa-
ni Caſtrum, Hospitio Regis, & Morte cla-
riſſimum,

Tertia Solem monſtrabat, nitidiſſimo me-
ridie, mediâ Zodiaci Zonâ effulgentem, cum
Lemmate. PERGENS FERVET, ET CLA-
RESCIT SVB MERIDIE SPLENDIDIS-
SIMO. Inferiori Tabulæ parte Hadriana
Moles, Baſilica Vaticana, Forum Columna-
tum,

tum, Ædesque Romani Pontificis magnificentissimæ spectabantur.

Cæterum pullus ubique decidens amiçtus, receptis, per discreta spatia, in nodum laciniiis, & picturatis subinde Emblematum Tabulis variatus, Templi latera contegebat. Summum continenter procurrentis Coronæ spatium candelabra subobscurè delineata fulciebat, quæ funales Cereos quadrilibres in gyrum flagrantes regebant. Omnia verò latè diffuso splendore complebant decem, ad lateritias Templi pilas, à solo ad Coronam productæ Hastæ præaltæ, opulentissimâ Cereorum copiâ undique coronatæ. Eas pulcherrima specie, multa auri vi, & egregiis cælaturis incisæ bases sustinebant; superinductâ, singulis, integræ eminentiæ, Mortis statuâ, variisque permistarum frondium lusibus, atque Meandris, & inauratis nexibus Coronarum.

Tabulæ atrata Templi latera discriminantes omninò quatuordecim numerabantur. Quarum sex magnæ Britanniæ stemmata suis coloribus, & symbolis ad verum expres-
sa.

sa; octo reliquæ Emblemata ostendebant, Regias Virtutes aptissima varietate indicantia.

Primum Emblemata. Fidei effigies pectore radiantem Solem, dexterâ sanctissimam Crucis Tesseram gerens, cum Lemmate. IN FIDE SVA PROBATVS EST, ET COGNITVS EST IN VERBIS EIVS FIDELIS.

Alterum. Ex Olea arefacta viridis enascens furculus, ad propitii Solis aspectum, cum Lemmate. RENOVABITVR.

Tertium. Ad Noemi Arcam undis jactatam Columba advolans, ore virentem Olivæ rami adstringens, cum Lemmate. SPERNIT IMPAVIDA FLUCTVS.

Quartum. Annosa Quercus, inter adversos ventorum ingruentium impulsus, cum Lemmate. INCONCVSSA MANET.

Quintum, quod primo Emblemati in arcu Apsidis erat adversum. Effigies Zeli Glo-

Gloriæ Divinæ, bipenni apposita, & præfulgenti lychno, cum Lemmate. ZELANDO ZELVM DEI ACCEPIT TESTAMENTVM ÆTERNVM.

Seſtum. Monoceros, Tameſinis aquis cornu immergens, cum Lemmate. VENE-NA PELLO.

Septimum. Exerta Leonis manus evaginatum gladium capulo adſtringens, cum Lemmate Græco. ΑΠΛΑΝΟΣ

Oſtavum, depreſſo Palmæ ramo infer-tum Pſalterium, cum Lemmate. INCLINATA RESVRGIT.

In Interioris Januæ Fronte præfixum erat ingens ſane, & omnium luculentiffimum Numiſma Trophæis, galeis criſtatis, pennatis jaculis, multoque illito auro ſpectabile. Solem emiſſis radiis Nubes fugantem cum Epigraphe, SVA LVMINA SERVAT; & procelloſi Maris fluctus ad ſcopulum alliſos expromebat, addito aureis characteribus Lemmate. PERSTAT IM-MOTVS. Deſtuebat inde ampliſſimæ

spatium Tabula Regis Elogio inscriptæ: quo clarissima Regis gesta, & laudes graviter, ornatèque perstringebantur. Tabulam hinc, inde complectebantur, & efferebant Effigies geminæ; quarum altera Constantiniam, altera Æternitatem ad vivum reddebat.

Illustrissimo, ac Reverendissimo Domino Philippo Michaeli Ellis Episcopo Aureanapolensi Rem divinam peragenti, inter præstantes Musicæ concentus, interfuerunt S. R. E. Cardinales, quot ferè Romæ aderant, cum Corona Illustrissimorum Præsulum frequentissima, Romanæque Nobilitatis. De Regis laudibus Orationem habuit Carolus de Aquino Societatis Jesu: quâ absolutâ Illustrissimi, & Reverendissimi Præsules Joannes Monrealis Archiepiscopus Rheginensis, Ulysses Joseph Gozzadinus Archiepiscopus Theodosiæ, Antonius Felix Zondodarius Archiepiscopus Damascenus, & Joseph Vallemanus Archiepiscopus Atheniensis, Ecclesiæ ritu, Absolutiones ad Cænotaphum persolverunt.

Tabu-

*Tabularum , atque Numismatum , quæ
superius exposuimus , Icones Chalcogra-
phicas conjunctim infra subiicimus , eodem
ordine , quo à narratione indicantur .*



O R A T I O
I N F U N E R E
J A C O B I I I.

MAGNÆ BRITANNIÆ REGIS

Habita in Templo S. Laurentii in Lucina

Die 28. Januarii

A CAROLO DE AQUINO SOCIETATIS JESU. 2

SERENISSIMIS
JACOBO III. REGI.
 ET
MARIÆ ESTENSI
 REGINÆ MAGNÆ BRITANNIÆ.

CAROLUS DE AQUINO FELICITATEM.



I, quantum materiæ præstat am-
 plitudine, tantum ingenii ar-
 tisque luminibus explendesceret Oratio in funere
 Jaco-

Jacobi II. gloriosissimi Parentis Tui, Jacobe Rex, amantissimi Tui Conjugis, Maria Estensis Regina, jussu Eminentissimi S.R.E. Cardinalis Caroli Barberini, à me recens habita, non ingratum Vobis fore sperarem quaecumque hoc observantiae in Vos meae, & obsequentissimi animi testimonium. Quid enim jucundius Conjugis oculis incurrat, quam praeconia Conjugis? Quid Regia Soboles avidius perlegat, quam consignata litteris exempla Maximi Genitoris? Ad haec, cum Jacobi Regis praeclare gestorum ita testis fuerit Conjux, ut eundem consilio, prudentiâque suâ juverit, & confirmaverit; ita admirator fuerit Filius, ut paternas virtutes praestanti animo penitus imberit, eo planè fit, ut duplici uterque titulo extincti Regis laudes, ut proprias accipiat, habeatq; primum vinculo sanguinis, quod est utrique commune; iterum, Altera societate laudis, Alter æmulatione Virtutis. Neque verò quidquam obstat in Summi Regis Virtutibus efferendis facultatis meae tenuitas: quam nimirum ornatus ceteri splendore Eminentissimus Princeps Carolus Cardinalis Barberinus ita inumbravit, & obruit, ut cum parietes ipsi Numismatis, Emblematis, aliisve Jacobi Virtutum symbolis cooperti de ejus laudibus dif-

fertis-

fertissimè loquerentur, minimum sanè ab Oratoris voce expectandum superesset. Ea certè opulencia operis universi, atque Majestas effulsit, ut Eminentissimi Cardinalis multis experimentis spectata Romæ magnificentia, in hoc adornando Funere, seipsam omninò superasse sit visa. Expressiore nullo monumento ostendere potuit, quàm sanctè, religiosèque coleret Jacobi Regis memoriam; quanto animi studio, & observantiâ in Majestates Vestras afficeretur; postremò quàm altè impressa animo gereret, quæ jampridem à magno Patruo Urbano paterni amoris, & Apostolicæ Charitatis erga Catholicos inclytæ Britannicæ Nationis hauserat documenta. Huc demum persane congruit, quod de Romani Equitis in Priscillam Conjugem pietate scriptum reliquit splendidissimus Vates:

Sic auferre regis umbram conatur, Et ingens

Certamen cum Morte gerit, curasque fatigat

Artificum; inque omni te quarit amare metallo.

Ego verò, quemadmodum summo honori meo, gloriæque duxi, ut in partem tam illustrium Exequiarum, Regisque laudibus exornandis vocarer; ità plurimum debere me sentio, & fateor

H

pro-

prolixæ in me voluntati Eminentissimi Cardina-
lis, qui aditum mihi ad Majestates Vestras ad-
eundas, Ipsisque Orationem hanc Funebrem in-
scribendi patefecit. Ac Vobis demum felicissima
omnia, ut quicumque aliquo Religionis studio
flagrant, certè faciunt, ex animo voveo.





ORATIO.



NON unam hodie cladem uno vulnere accepimus, EE. PP. Uno magnæ Britanniaë Rege humanis curis exempto, prolixam summorum Virorum seriem è medio sublatam requirimus. Illustre Orbis Christiani lumen desideramus, Jacobum, Ducem Eboracensem; longe splendidius, Jacobum Regem; clarissimum, ac fermè divinum, Jacobum Exulem. Nihil illo Duce præstantius antiquitas prodidisset, nisi Jacobum Ducem Jacobus Rex antecelleret. Nihil illo Rege sublimius Posteritas ostentaret, nisi Jacobus Rex à Jacobo Exule vinceretur. Regios titulos Eboracensis explevit; Rex antecessit; Exul, quo tantam virtutem nomine dicam, nescio: Vos de illius pondere, æstimatores æquissimi, judicate. Perorare hic potuissem, si, quemadmodum brevi hoc verborum ambitu, de Jacobo II. magnæ Britanniaë Rege abundè multa

multa perstrinxi, ita eadem essent ad vestri doloris delinimentum satis. Ut hujus vulneris acerbitati, quod meritò in Reipublicæ Christianæ pectus, supra quam, cuiquam æstimare liceat, alte descendit, levationem adhibeam aliquam, aliquantò latiùs hæc ipsa de summo Rege, non alia referam: neque porrò quid ipse postulet, supra omnem ambitiosæ laudationis audaciam constitutus, quam quid vestra hæc præfens mœstitia flagitet, reputabo. Nihil proinde ab institutæ partitionis ratione deflectens, conabor ostendere, militarem disciplinam ad summam gloriam evexisse Jacobum Ducem Eboracensem; vetus, & agnatum Anglicis Regibus cognomentum Fidei Defensoris æquasse Jacobum Regem; fines humanæ conditionis prætergressum, Heroem expressisse Jacobum Exulem.

Expendite autem quantam ad rem bellicam commendationem afferat, qui duodecim supra centum, Scotorum Regum Insignia, Fascesque percenset; qui tot Domi exempla, tot summæ gloriæ monumenta, circumspicit. Fulgores Avorum illos sustinuit inconnivens decennis Puer. Armis, sagoque inter bullas, & crepundia candidatus, Caroli Regis Parentis sui propugnator, primos, eosque armatos amores Pietati, prima odia factiosis partibus Anglici, Scoticique Senatus litavit. Gloriæ suæ ipsa annorum acerbitate maturior vitam, quam recens acceperat, Patri festinat impendere, egregius Fœnerator beneficii, quod vix cognoverat. Atque utinam conatus ille tam feliciter processisset, quam fuit honesta causa susceptus. Nec idcirco fortiter audentem usquequaque eventus deseruit. Nam qui præseptus undique interversæ dominationis Legionariis, Oxonii, Londini, ad Castrum Richemondia, ad Castrum Novum, in Curia demum Ham-
poria-

potentia, honoris specie, captivitatis nomen tegebat, suppetias venire non potuit Parenti Regio, ad cuius vitæ exitum supra omne exemplum, fidemque calamitosum omnis Posterorum memoria obrigescet. Sed nulla illi obstitit seditiosorum vis, quò minus virili consilio, solertique, à calcata Hostibus Regia, à Patria furiosorum hominum tabe inquinata generosum, effugium impetraret. Dissimulaverat ille quidem Ducem Eboracensem, amictu fœmineo adoptato, ne scilicet hoc etiam Britannico Achilli deesset, ut, mentito sexu, aliquantulum delitesceret. Verum, cum aureæ Periscelidis, quam imprudens non dimiserat, tessera detestus, nihil esset propius, quam, ut ad Custodes iterum raperetur; elata fronte, habituque oris interrito; Subsistite, inquit, Milites; vestra potestatis est Dux Eboracensis, pietatis vestrae, si de illius salute statueritis, perfidia, si de iniuria, per omne tempus memor futurus. Exarmavit odia, perterrefecit hostium vultus constantia Pueri, & quidem Fœminam mentientis. Itaque, immutata divinitus mente, moras omnes abrumpunt; ad Navigium Præsidarium Ducem deferunt; simulque ipsi faustissimæ tunc navigationis, mox periculorum omnium socii futuri, Middeburgum apud Zelandos Ducem Eboracensem, Regale depositum, spes Angliæ, publicæ securitatis Palladium appellunt. Amplissimum hic illi Theatrum, ad bellicam parandam laudem obvenit, Belgium, multis experimentis illustre Martis Domicilium. Assentior planè Scriptori veteri, qui testatum reliquit, non minimum referre, in quæ cuiusque virtus temporibus incidat; quem potissimum campum, in quo possit excurrere, nanciscatur. Actum certè minus commode cum Romanis, cum segni, diutinoque bello consene-

scerent apud Fidenas, & Vejos, obscura nomina. Per
 ea tempora Belgium maximorum Europæ Regum ar-
 mis obnoxium flagrabat. Quas ibi partes summi Im-
 peratoris Eboracensis non obiit? quæ decora non ex-
 pressit? quas laudes vel ab hostibus non extorsit? Mi-
 litem in Castris morigerum, ad imperia paratum ha-
 bere; fessis solatio, agris præsidio esse; nihil à cæteris,
 nisi virium præstantia differre. Mores gentium, loco-
 rum opportunitates, situsque cognoscere: Hostem ado-
 riri cautè, firmiter sustinere, astu decipere; primus ini-
 re prælium, postremus deferere. Quoties per trans-
 versos hostium cuneos cum expeditissimo Equitatu
 felici audacia evasit? Quoties inclinatos Ordines
 aspectu, nutuque in gradum restituit? Nam documen-
 ta illa summæ virtutis, atque solertiæ militaris, quæ
 ad obsessum Atrebatum, & iterum memorabili pugna
 ad Dunquercam edita, palam exhibuit, non est, quod
 tenuitate præconii minora faciam. Præsertim cum
 virtus illa non modò ad meritissimæ testificationem
 laudis, sed ad singularem admirationem rapnerit Lu-
 dovicum Borbonium Principem Condæum, & Hen-
 ricum Vicecomitem Turennum, lumina illa bellicæ
 artis, de quibus faciliùs judicaveris, utrumque maxi-
 ma, quam uter majori gloria enituerit. Præstantes ter-
 restribus copiis Imperatores perinde summa navali
 laude florescere, longè operosissimi laboris esse, cum
 res ipsa, tum exemplorum infrequentia jubet esse per-
 spicuum. Ego verò vos, Bataviæ sinus, appello, quos
 Eboracensis in perpetua Victoriarum suarum monu-
 menta convertit. Dicite vestras Classes iterato præ-
 lio fusas, atque disiectas; recensete direpta signa, ave-
 ctas prædas, Nauticam Turbam, militemque capti-
 vum; Obdenii Bata vici maris Præfecti præcipitem
 fugam,

fugam, & indecorem commemorate. Ad extremum quidem discrimen Obdenius Britannicam Classē, & Ducis vitam adduxerat, cum, directis ex alto in prælium navibus, comprehensam Anglorum, Prætoriam, valido Militum egressu, circumstetit. Eboracensis, in re subita trepidaque, arrepto Regiæ puppis vexillo, per discurrentes faces, per displosas pilas huc illuc transvolantes, ubi Mars erat pugnacissimus, sibi gladio viam aperit, saltuque in scapham transiliens, submissam à tergo Præsidariam, conscendit. Quam cum nihilo segniores Batavi ferreis harpagonibus arriperent, sisterentque, & circa Ducem congiobati, non levi Nobilium strage, manus conferent; iterum Dux Insigne Regium attollens, per suorum cadavera, per ingruentium hostium tela, in aliam Auxiliariam se coniicit, non intellecta periculi magnitudine, nisi postquam vitaverat. Tunc verò exarsit animus, præclaro aliquo documento, de suorum virtute commonere Batavos; quos inauditæ fortitudinis felicitate obstupefactos, haud cunctanter insequutus, ingenti parta gloria, in ipsos Bataviæ portus premit, fugatque; Classēque omnem trepidam, & paventem, nullo negotio, tormentis, globisque incendiariis absumere potuisset, nisi, quos armis vicerat, iterum superare clementia maluisset. Sed video vos de Jacobi Ducis Eboracensis spectatissima in armis laude minimè dubios ad illum Fidei Defensorem Jacobum Regem subsultantibus animis inhiare. Jam pridem ille Regale pectus, validissimum Fidei munimentum, nefariis Procerum artibus, atque commentis objecerat, cum aditum sibi ad Regios honores omnem præcidit eodem calamo, quo iniquis Religioni legibus, conceptisque

tisque à Calvinianis Architectis conditionibus subscribere detrectavit : si tamen qui ita se Regalibus titulis, & Insignibus abdicat, proiicit honores, nec potius sceneratur, longeque nobiliorum quæstum, atque compendium facit. Tu vero, maximorum Principum præclare gestis subserviens, Fama, calamum illum, quem Jacobus tantopere refugit, suscipe; notisque nulla temporum iniuria perituris, hoc ipsum lucidissime scribas, Jacobum scribere exhorruisse. Nullus certe calamus de Jacobi laudibus scribes uberiùs ipso Jacobi calamo non scribente. Quid verò illa prædicem spolia ab Hæreseos castris relata, cum Annam, priorem Coniugem, elati cateroqui, & præstantis ingenii fœminam, sed alienorum à Fide Dogmatum contagione contaminatam ad Vaticani signa perduxit? quid opimam illam, præclaramque prædam, Carolum Regem Fratrem ab ipsis sempiterni interitus faucibus vindicatum? Unum siquidem Fratrem sanctissimi Authorem consilii, impulsorem unum habuit Carolus, cum à trita tot annis pravarum opinionum semita, sub ipsum vitæ exitum feliciter aberravit; cum, lecto, ubi decumbebat, in arenam commutato, ægroque corpore validissimum Palæstritam animo induens, eliso Impietatis jugulo, in ipso Romanæ Fidei complexu, non tam extremum spiritum, quàm recentem, longeque pulcherrimam de teterrimo hoste Victoriam consecravit. Carolus morti proximus Fratri Regnum; Jacobus Carolo Cælum restituit; non Carolus splendidiorē Hæredem habiturus; non Jacobus fortem magis, & strenuum Decessorem. Ubi verò Regnum obtinuit, tametsi, Imperii specie, ingentes illi calamitates evolvendas Carolus reliquisset,

set, ipse verò non falsus animi prospiceret in funestissimum excidium erupturum impendentem turbinem, popularium odiis, Potentium ambitione collectum; non idcirco Religionem, jus fasque anteprivata commoda, Regnique rationes habuit. Cujus, rogo vos, firmitatis animi fuit, in clarissimæ gentium luce, in omnium oculis, Catholicorum Sacra profiteri; rem Divinam peragenti publicè interesse; ad Cæleste convivium accedere; Romanis ritibus initiatos intimè admittere, efferre, exornare, in ea Regia, quam sciret obsessam sibi, stirpique suæ alienis, & infestis, quia offenderant; in ea Civitate, quò longè faciliùs, quam reliqua mercimonia novarum colluviones confluunt doctrinarum? Præsertim cum eventilandis ambitiosorum flammis Hæresis præsto esset, vulgato jam Monstri ingenio, obtentu Religionis, abruptum Principibus obsequium molientis. Quam altè Religionis studium ejus animum occupaverat, cum in Aulam Londinensem Summi Pontificis Oratorem, illis utique Regionibus diù occultum, atque subtractum Sidus, induxit; ut luce è Vaticani culmine diffusa deformatam Insulæ faciem inauraret; atque in tot Populorum animis penitus inustas nequissimorum notas errorum Cælestibus flammis aboleret, atque detergeret? Et quoniam virus illud in Regni visceribus penitus inoleverat; passimque homines privatim degeneres, in publicum exitiosi, nihil in factis moderatum, nihil in doctrina sanctum habere, libertatis partem credebant; nullas Rex officiosæ benignitatis, nullas singularis prudentiæ partes intentatas reliquit, quò in certam perniciem ruentes ad saniora consilia pelliceret. Præterire profecto neminem poterat, Regem, ut erat pa-

K

rabili

rabili venia, & ingenio mira quadam suavitate ad lenitatem remisso, sinum non modo pœnitentiæ, verum etiam beneficiis laxaturum jis, qui ad obsequium remigare potiùs, quam fallaci rerum novarum esca illiciti, & irretiti, se, Patriam, liberos, fortunæque suas perditum ire constituerent. Ad hæc, ut in posteras etiam ætates vigiles & salutare curas extenderet, ad aperta instituendæ Juventuti Lycæa, Viris perspecta probitate suppleti Magistratus, consignatæ Urbium Præfecturæ, quibus integritas, fides, Reipublicæ studium suppeteret. Postremo cum homines, quibus nulla ex honesto spes, publica mala ambitioni suæ remedium quærerent; &, non divini, non humani juris memores, eò palam tenderent, uti ex scelere jus facerent, & Principis clementiam in alimentum perfidiæ verterent, postquam remedia ex lenitate quæsita in immensam perniciem processerant, illuc invitatus pertrahitur, ut armis belloque impendentibus malis occurreret. Neque enim ultra blandiendum erat pesti, monstroque, quod elato, inflatoque collo, Urbes funestaret, vastitatem induceret, Domum Regiam, nomenque protereret. Æquissimam armorum causam eventus admodum læti exceperunt. Verùm, propterea quod arcano Divinæ mentis consilio factum est, ut cædes, proscriptiones, tragicaque rerum conversiones posterioribus annis patefcerent, acerbissimi temporis feriem illam omnem, memoratu atrocissimam, conspectui vestro subducam. Nimirum Angliæ, Scotiæ, Hiberniæ Regnis disertius Roma ipsa Romanæ Fidei fortissimum exerit Defensorem. Hærent adhuc opinor omnium mentibus felicissima illa tempora, cum amplissimo genere, sed ardore Pietatis illu-

illustrior Princeps , Palmerius Roggerius Comes de Castelmair à Jacobo Rege , obsequiū deferendi profitendæque Obedientiæ ergo Orator missus ad Romanum Pontificem , Anglicorum Regum Legationem iniquitate temporum perdiū intermissam restituit . Quanta verò comitatus lectissimi pompa , quanta auri profusione, Aulicique apparatus cultu , elegantia, copia restituit ? Iterum vestris oculis subjicerem , ad spectaculum sæculorum interjectu non usurpatum, exilientem Urbem : cum confertissimus ubique populus prætergradientis currus stiparet ; cum passim ad Cælitum Aras Deo grates persolveret ; cum summi Regis studiosissimi Viri Principes Regium Oratorem Regia magnificentia exciperent. Sed quò tunc lætabamur effusius, vehementius nunc mœrore conficimur , & ex illorum felicitate temporum magis , magisque hæc præsentia vulnera recrudescunt. Ego certe, nobilissime Comes de Castelmair, cum te ex alio suggestu præsentem alloquerer, tibi que inaugurationem optimi Regis, cui nostri Ordinis homines, multis perspectisque de causis, devinctissimi essent, publicè gratularer, constituendum à Jacobo firmiter Regnum , gloriose amplificandum, lætissima demum omnia præcipiebam animo; non hujus diei mœstitiam, non pompam istam Exequialem cogitabam; me verò, qui recens inaugurati Regis laudator fuisset, acerbissimi hodie Funeris præconem futurum . Sed ab invicto Jacobi pectore discat constantiam dolor. Qui certe, ut sibi vel maxime imperet , intraque rationis septa consistat , vereor tamen , ut ipsius casus tam fortiter ferre possit, quàm ipse pertulit suos. Fastos evolvite temporum præteritorum; Memorias omnes percurrite :
since-

sincera, non declamatoria fide; ingenuè, non jactantèr dico; nullum vobis summi Herois pectus occurreret, in quo fortis, & excelsi animi magnitudo vires suas validiùs exeruerit; sua Insignia extulerit gloriofius. Ab aviti Regni possessione dejectus Regio fastigio elatiorem Exulem agit. Non delitescit in exilio Dignitas; vigor in casu non deficit; Majestas in umbra non obsolescit. Reditum sibi ad Regnum undique interclusum prospiciebat; cum furor, & sævitia intus aleretur; vis & metus foris ingruerent; sed prægestiebat, subducta illa veluti sarcina, expeditiorem se ad supremi Numinis clientelam transire; se suaque omnia in ejus nutu reponere. Fluxam suorum fidem apprimè noverat, eorum quam maximè, quos arctiùs sibi beneficiis, & secretorum conscientia illigaverat; at eò curatiùs adniti, ut sua in Deum fides constaret, quò ipse graviore suorum perfidia impeteretur. Neque verò simplex Jacobi Exilium, sed planè multiplex fuit. Nam qui lectissimam Conjugem, Mariam Estensem; suavissimam verò Sobolem, Valliæ Principem in exilium secum adduxerat, iterùm exulabat in calamitate Conjugis, per omnia Virtutum exempla tanto Heroi planè comparis Heroinæ: atque alio rursus exilio afficiebatur in dulcissimæ Scholis casu, quam patrias virtutes, perinde, ac vultus spirantem haud satis scio, ærumnarumne levamentum, an acerbioris curæ causam haberet. Ego verò nimis inscitè Jacobi Exilia percensui, qui omnium gravissimum præterierim, Exilium à suis Regnis deturbatæ Religionis. Alia siquidem Exilia minimum sentire potuit, à Rege Christianissimo tanta habitus, excultusque magnificentia, quanta, & qui exciperet, & qui excipere-

peretur, Regem deceret : Religionem verò à suis Regnis exulantem eò gravatius ferebat, quò Regnum, in quo versabatur, Religioni addictius esset cernebat. Imo verò, cum profligatam in Anglia Religionis causam, cum Catholicos Proceres à Magistratibus deturbatos, cum tot præstantium hominum ab illis Regnis ejectorum egestatem, squalorem, rerumque omnium penuriam passim Europæ Regna summâ tristitiâ, lacrymis, commiseratione prosequerentur lugubres illæ omnium voces, ille Populorum luctus, & querimoniam, Romæ præsertim, pulcherrima frustrata spe nobilissimæ Insulæ ad avita Fidei signa reducendæ, suspiria, in Jacobi animum gravissimo quodam impetu recidebant. Se mœroris publici causam incusare; suis unice criminibus factum esse palam profiteri, ut tantæ cursus felicitatis intercideret, ut illa Regnorum accessione Fides, & Religio viduarentur. Interea admirabili illa Exulis pietate, constantia, submissione, quantavis Regnorum adeptione jucundius Religio lætabatur. Nullo facile iniquiore loco res Romanæ fuerunt, quam cum, circumvento ab Hostibus Capitolio, Roma, ut sunt Historici verba, nihil habebat reliquum, præter Jovem obseffum, & Camillum Exulem. Calamitosissima certe magnæ Britanniae facies fuit, cum Religio nihil residuum obtineret, præter validas quidem, sed exiguas Catholicorum copias ibidem misere exagitatas, & Jacobum Exulem. Gemino illa spectaculo media, hinc commiserationem in Regnum, amores illinc suos partiebatur in Regem. Insula, quæ olim Pietatis studio ad invidiam maximarum gentium effloruerat, sædissimis nunc erroribus deturpata; illam vehementer angebat;

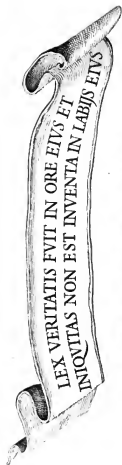
L

bat;

bat; sed Regis animus supra casus, & incerta vicissitudinum à virtute positus sublevabat. Ab Anglia teterrimis opinionum portentis mancipata incredibilem ægritudinem, ab inconcussa Regis extorris fortitudine fructus capiebat uberrimę voluptatis. A Regnis olim sibi acceptissimis depulsa languebat; in Jacobi pectore firmissime retenta triumphabat. Quidni verò in ejus animo triumphum multo splendidissimum explicaret, qui omnes fortunę vires elideret, tela frangeret, impetus retardaret? Neque enim ad versa invenire aditum poterant, ubi fores omnes constantia præmuniverat; non trepidatio, aut metus irrepere, ubi voluntas divinæ mentis arbitrio se fortiter adjungens, in ipsa rerum omnium perturbatione plusquam Halcyoniæ tranquillitatis dies agitabat. Quod si pateretur justæ modus Orationis, ut decora virtutum omnia persequeretur, quæ generosum illud Exilium illustrarunt, hanc ipsam præ Religionis cura mortalium titulorum admirabilem despicientiam mirari desinerent, qui Jacobi animum rerum Cælestium ardore unice flagrantem, ac beatæ illius Cælitum Patriæ rivulis largissime irrigatum pernoscerent. Profecto extremos vitæ annos ad simillimam supernis Civibus vivendi normam exegit. Divina solum per continuatas precibus noctes, Divina sacrorum Voluminum lectione, Divina piis alloquiis mente, oculis, ore usurpabat. Cum vero somni exiguitate, & parcissimo cibatu vires attereret; cum voluntaria corporis afflictatione, flagella sanguine imbueret, laqueisque chalybe intextis latera adstringeret; quò demum spectabat, nisi ut corpus, tanquam onerosum, impedimentum paulatim dimitteret, quò ad Cælestem

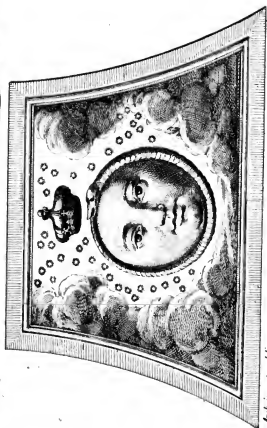
stem Regiam promptior animus revoleret ? Reditum autem illum nequaquam simplicem, aut solitarium adornaverat, qui Annam conjugem, qui Carolum Regem Fratrem, qui tot ab Hæreseos signis divulsas illustrium bellatorum copias præmiserat: qui immensam auri vim, suis usibus detractam, jis sustentandis impenderat, quos ab Anglia, Scotia, Hibernia, Fidei, & Regis amor abduxerat. Qui demum Romanæ in Anglia Fidei firmitus in posterum stabiliendæ vigili solertique cura, nobilissimam, Sobolem, Valliæ Principem in sinu Religionis instituerat. Quid autem Valliæ Principem dico? Imo vero Jacobum III. bonorum omnium animis lætitia gestientibus, à Ludovico Magno Christianissimo Rege, maximo, laudatissimoque Fidei, Pietatis, Religionis exemplo, magnæ Britanniæ Regem salutatum. Is, ut ex hoc ætatis flore certissima se produnt auspicia, laude bellica, Jacobum Ducem Eboracensem; Fidei propugnatione, Jacobum Regem cumulatissime referet: Eiusdem vero Exilium, Christianæ Reipublicæ meritissimo jure acerbissimum, optatissima diuturna que pensabit, quod Regnorum Sospitator annuat Deus, regnandi felicitate.





Schijffmanus Ciprianus. Arch. inuent, et delin.

Massander. Specular. Sculp.



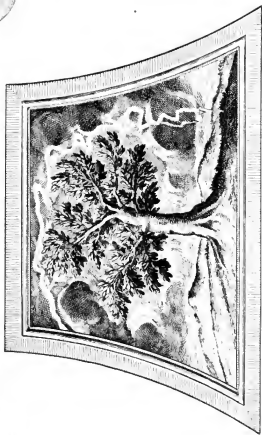
Sebastianus Ciprianus Arch. inuente, et delin.

Alexander Speculator Sculp.



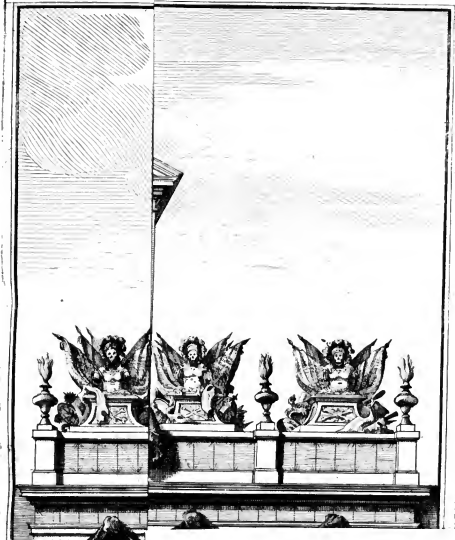
Stichianus Cyprianus, Arch. inuont et delon.

Alexander Speculator, Vulp.



Alexander Speculus Sculp.

Sebastianus Cyprianus Arch. inveni, et delin.







Sebastianus Cyprani Arch. inuent. et delin.

Alexander Specular. Sculp.



Sebastianus Cypriani Arch. inuent et delin.

Alexander Speculius Sculp.





Sebastiano Cipriano Archimandrit del.

Alexander Speculius Sculp.



Sebastianus Cyprianus Arch. inuen. et del.

Alexander Speculer, Sculp.



Sebastianus Cyriacus Arch. inuunt et delin.

Alexander Speculator Sculp.



Sebast' Cyprianus Arch. inu. et del.

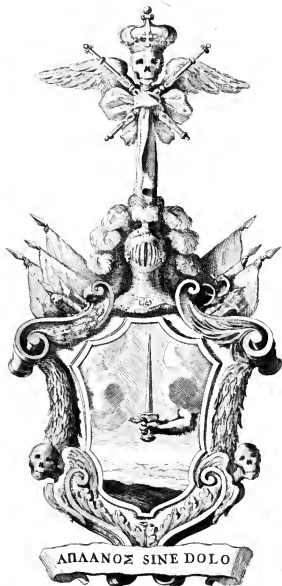
Alexander Specularis Sculp.

T. 111



Sebastianus Ciprianus Arch. inu. et del.

Alexander Specularis Sculp.



Sebast. Cyprinus Arch. inu. et del.

Alexander Speculus Sculp.

Tav. 21



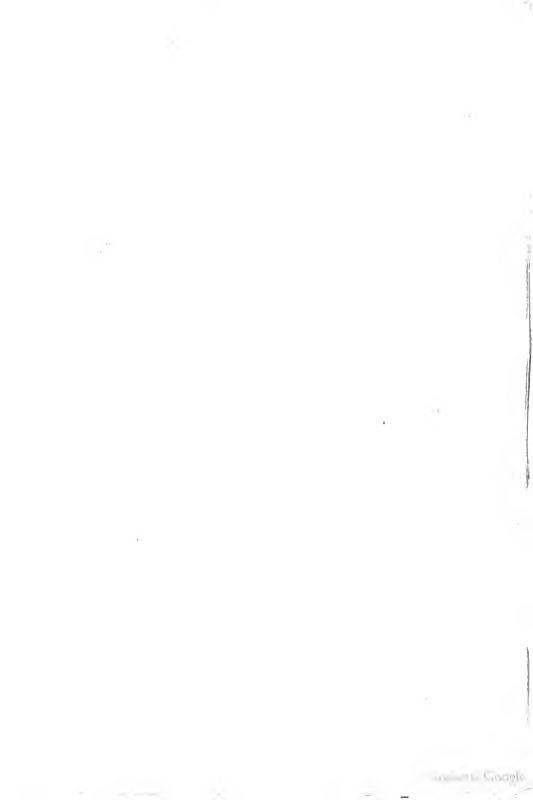
Schacht' Ciprianus Arch. inu. et del.

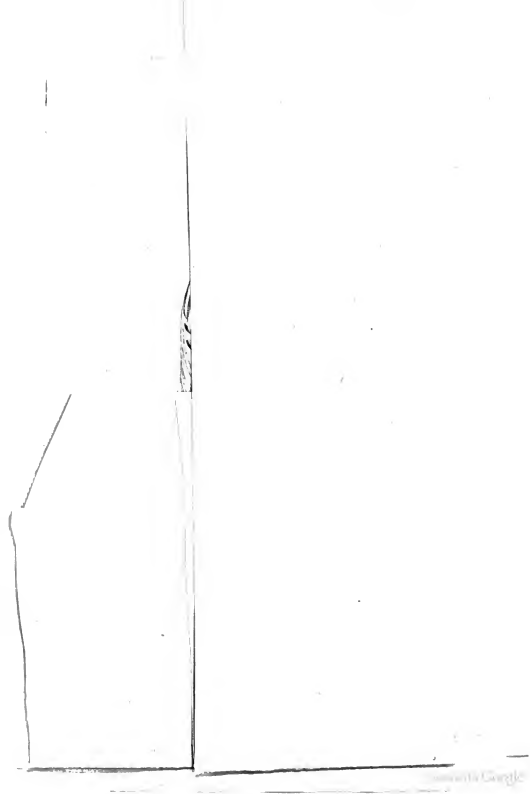
Alexander Specular Sculp.



Sebastiano Cyprianus inven. et del.

Alexander Spencius sculp.





T. v. 5



fig. 1

4-10-2



MC



Printed by CROON

